

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Richardt & Secher.

Herregården

Holstenshus

i Fyn.

1859.

F. Richardt del. A. Nørg lith.

C.A. Reitzels Forlag

Ern. Barentzen & Co. lith. inst.

HOLSTENSHUS

fordum Finstrup i Fyn

opført 1579.

HOLSTENSHUS

fordum Finstrup i Fyn

opført 1579.

Den gamle Hovedgaard Findstrup, det nuværende Holstenschus, laa oprindelig i eller ved en liden Landsby Findstrup, d. e. Finds Torp. Dette Torps Jord-er bleve efterhaanden opslugte af Hovedgaarden, og da det endelig blev nedbrudt, omtrent 1640, udgjorde det ifflun 2 Gaarde, 6 Bøstæder og 5 Huse. Hvor Landsbyen laa, udstrækte sig nu Hovedgaardens Enemærker, og paa en af dens Marker viser man endnu det Sted, hvor Kirken skal have staaet. Denne Herregaard ligger i Svendborg Amt, Salling Herred og Diernisø Sogn.

Findstrup Gaard er en af Danmarks ældste Hovedgaarde. Den tilhørte i Begyndelsen af det 14de Hundrebaar Gotskalk Litle, en af de Adelsmænd, der i Aaret 1314 paa Grund af Utroskab imod Kong Erik Menved bleve dømt fredløse; Gaarden blev da inddragen under Kronen. Derefter kjender man ikke med Visshed dens Ejere før noget ind i det 16de Hundrebaar; i Aaret 1536 tilhørte den nemlig Jørgen Benstermand; han døde i Aaret 1551, hvorpaa hans Søn Knud Benstermand arvede Findstrup. Han opførte i Aaret 1579 den ene af Hovedgaardens 3 Fløje, paa hvis Mure endnu findes hans og hans første Hustru's Fru Kirsten Lunges Navnetræk. S. A. fik

han Kongens Gjenbrev paa 1 Gaard i Findstrup By, 4 Gaarde i Diernisø By, 1 Gaard i Jordløse By og 4 Gaarde og 1 Halvgaard i Nørre-Broby Sogn; ligeledes fik han Høfligheden over 6 jordegne Bøndergaarde i Diernisø og Aaby Sogne samt nogle „Kirkegaarde“ i de samme Sogne. Ligeledes fik han et Kongebrev angaaende et Stenhus, han havde forhvervet i Faaborg til- lige med 2 Abildhaver, hvilke fordum havde tilhørt Helligaands-Klosteret i denne By. Imidlertid beholdt han ikke disse Ejendomme længer end nogle Uger; thi det viste sig, at da Klosteret i Reformationstiden var blevet ødelagt, vare Huset, Abildhaven og Fiskeriet paa Faaborg Sø, hvilket Knud Benstermand ogsaa havde faaet, bleve lagte til det almindelige Hospital i Odense og bortkøstede til nogle Borgere i Faaborg for aarlig Landgilde. Han blev derfor advaret imod at give sig af dermed. S. A. fik han ved Mageskifte med Kongen Hoved- gaarden Brejninge-Gaard i Riber Stift, og Aaret efter havde han en Sag med Jver Lunge til Tirsbæk og Axel Bifferts Arvinge i Anledning af, at den i Aaret 1570 afdøde Jver Lunge til Åsferstrup havde bortkøstet en Gaard i Sorup, i Fuglsø Herred paa Laaland til Erik Rud. Ogsaa med

HOLSTENSHUS

fordum Finstrup i Fyn

opført 1579.

andre end sine Standsfæller havde Knud Benstermand Retstrætter. Saaledes blev han i Aaret 1585 indskæbnet for Kongens Retterting i Bordingborg af Oluf Lang, Raadmand i Afsens, for at skulle udrede 100 gode, gamle, uforfalskede Dalere, som i Hamborg og Lybel „gænge og gæve ere“, hvilke endnu stode tilbage af den Sum Bøtge, han var Raadmanden skyldig efter sit Brevs Lydelse. Hans Paastand, at det af ham udstædte Gældsbrief var foraarsaget ved et Kjøb, som ej havde fundet Sted, blev ikke tagen til Følge, og Raadmanden vandt denne Sag. Ikke heldigere var Knud Benstermand i en Retstvist, han s. A. havde med en af sine egne Fæstebønder i Allerup for Kongens Retterting paa Lystrup. Denne Bønde havde efter Herremandens Klage 8 Gange været tilfagt til Vggt og Arbejde, men havde siddet Tilfagelsen overhørig. Ved sin Fuldmægtig indvendte Bønden herimod, at det ikke var blevet godtgjort for Dommerne, hvilket Arbejde det var, han skulde have forført, om det var blevet paalagt i hans nuværende Herremands Tid eller var uforandret fra gammel Tid af. Imellem Knud Benstermand og denne Bønde og hans Broder var der sluttet den Overenskomst, at den først nævnte ej skulde paalægge dem mere Hoveri, end deres Formænd paa Gaarden havde ydet, og dette Herremandens skriftlige Løfte blev fremlagt i Retten. Da Knud Benstermands Fuldmægtig ikke kunde gjendrive Rigtigheden deraf, blev det paalagt ham inden sex Uger at give klar Betsked, om disse Vggt og Arbejder vare paalagte Bønden i hans Tid eller tidligere og at lække Beviser for Rigtigheden af sin Paastand. Knud Benstermand fik 1591 kongelig Tilhævelse til at maatte stædes til Næveren, naar han først havde aflagt offentlig Skriftemaal; thi han havde af Vaade ihjelstuet en Karl. Han døde i Mars 1609. Ved Giftermaal med hans Broderdatter Jomfru Kirsten Benstermand fik Jørgen Grubbe Findstrup. Hun var den sidste af denne Vt, der ejede Gaarden. Derpaa tilhørte

den Frederik Rantzau, som 1622 folgte den til Mogens Gyldenstjerne, og efter ham ejede Henrik Rantzau til Rosenvold Findstrup.

Den næste Ejer var Jørgen Schult, en Tysker, der i Aaret 1616 blev indkaldt til Danmark og ansat som Kammerjunker hos Kongens Søn Hertug Frederik. Grunden hertil var, at Hertugen attraaede at blive Erkebiskop i Bremen, og dette Dnske kunde han ikke naa uden i Forvejen at have været Kannik. Jørgen Schult havde et saadant Kannikedømme, og dette overlod han til Hertugen. Til Gjengjæld fik Jørgen Schult Utiken Kloster og Allehelgens Gods i Norge som Len, blev Hofmarskalk hos Kongen og 1625 Proviantskommisær under den tyske Krig; 1642 blev han optagen i den danske Adelsstand. I Aaret 1636 kjøbte han Findstrup. Han var en formuende Mand, der laante Kronen Penge; thi 1649 fik Statholderen i Kjøbenhavn Hr. Jokum Gersdorf Befaling til at lade Kronens Korntiende af Diernisø Sogn, som udgjorde 3½ T Rug, 4 T Byg og ½ T Havre, sætte i Hartkora til 50 Rdlr. Lønden og siden lade dette afskrive i det af den afdøde Konge til Jørgen Schult udstædte Gældsbrief. Jørgen Schult havde af Kong Frederik, som yndede ham meget, faaet Raldsretten til Diernisø Kirke. Imod at afstaa sine norske Forleninger blev han 1650 Befalingsmand paa Abrahamstrup (Jægerspris). Han døde 1652 og blev begravet i St. Knuds Kirke i Odense. Hans Enke Fru Anne Margrete v. Götzen ejede siden i mange Aar Findstrup. Aaret efter Mandens Død lovede hun til Rigtets Forsvar at yde paa det hende belejligste Sted i Fyn, naar det af hende begjeredes, 150 Tdr. Rug og Byg. Med Hans Iversen paa Roskilbegaard havde hun 1675 en Retssag i Anledning af Tiendekornet for det foregaaende Aar af Ulbølle Sogn, hvorpaa hun 1674 havde faaet kongeligt Skjøde. Dette Korn bemægtigede hin sig, og desaaarsag fik Hr. Erik Banner til Lybjærggaard, Justitsraad og Stiftamtmand

HOLSTENSHUS

fordum Finstrup i Fyn

opført 1579.

over Fyns Stift, Befaling til at hjælpe Fruen til Rette. I Fyn havde Kongen forundt hende adskillige Kirker, og for disse blev Stiftsriveren Rasmus Anderssen hende en Del Penge skyldig. Hr. Erik Banner fik derfor s. A. Befaling til at forsegle hans Bo og sørge for, at Kirkerne fremfor alle andre Kreditorer kunde blive tilfredsstillede. I sit Testamente af s. A. bestemte hun, at hendes Søn Diderik Schult, hvem hun var en Sum Penge skyldig, først i Betaling skulde nyde Findstrup Gaards Bygning for 2,000 Rdlr., for saa vidt ikke andre Kreditorer i Forvejen havde faaet Prioritet deri; dernæst skulde han have Betaling i Hovedgaardens Jorder og Herligheder og i Kaldsretten til Diernisse Kirke, hver Lønde Hartkorn beregnet til 40 Rdlr., og naar dette ikke slog til, skulde han have det bedste og nærmest liggende Bøndergods, hver Lønde Hartkorn til 30 Rdlr. Derpaa skulde han udløse sine Medarvinge, og saaledes have hele Godset uden nogens Paatale. Inden 2 Aars Forløb skulde han udrede, hvad der efter den oven staaende Tagt kunde tilkomme hans Søskende, den ene Halvdel i Specier, den anden i gangbar grov Mynt, og indtil dette skete, skulde han give dem Pant i det bedste af Bøndergodset, beregnet til 20 Rdlr. hver Lønde Hartkorn. Døtrene skulde dog have Anvisning paa Strøgods, saa vidt det kunde strække til. Den ældste af Sønerne Frederik Ulrik Schult var Medejer af Findstrup, da han i Aaret 1667 tilligemed sin Hustru Fru Gjertrud Wille, Datter af Henrik Wille til Tirøbæk og Fru Lisbeth Bryske, gav Engom Kirke et nyt Bækken til Døbefonten. Sin Broder Diderik Schult gav han 1676. Anvisning paa Findstrup Gaard til Betaling af det, han var denne skyldig. Samme Anvisning gav ogsaa den oven nævnte Hr. Erik Banner ham for hvad hans afdøde Søsters, Fru Anne Katrine Schults, Børn skyldte ham; hun havde været gift med Niels Banner til Hagenskov. Fru Anne Margrete v. Götzen døde i Aaret 1684, og i

Septbr. s. A. bleve Henrik Gyldenstjerne og Erik Steensen af Kongen udnævnte til Kommissærer ved Stiftet efter hende.

Med Moderens Død blev Diderik Schult, der allerede 1680 skrev sig til Findstrup, Eneejer af Gaarden; ham tilhørte ogsaa Christiansdal (i Fyn). Han var Oversekretær i det danske Kancelli og kaldtes 1674 Kancelliraad, men 1680 Gehejme- og Kancelliraad; senere blev han Stiftamtmand i Fyn. Til Findstrup fik han 1693 Virkerettighed. Som Følge af at Virkerettigheden ved Christiansdal ophørte, efterdi han havde overdraget Kongen en stor Deel af det dertil hørende Gods, blev Rettigheden overført til Findstrup. Det ny Virketing skulde for Fremtiden være Børneting for Findstrup Gaards Bønder og Tjenere og for Beboerne af de Der, han havde faaet i Magesliste. Som Stiftamtmand over Fyns Stift fik Diderik Schult Befaling til at tage sig af en Sag, der viser, hvorledes Enevoldsmagten greb ind i aldeles private Forhold.

Kong Christian den femte havde paalagt Grev Wilhelm Frederik Wedel til Bedelsborg at give Sønnen Grev Hannibal Wedel, hvem Kongen havde udnævnt til sin Kammerherre, 1200 Rdlr. i det mindste i aarlig Indtægt; men dertil havde Faderen ingen Lyst, og Frederik den fjerde bød ham derfor kort efter sin Regeringstiltrædelse strax uden Indvending at udrede denne Sum, „saafremt“, hedder det, „Vi ikke skulle blive forarsagede at gribe til de Midler, hvorved bemældte din Søn til samme aarlig Genant kan forhjælpes“. Diderik Schult fik da Befaling til alvorlig at formane Greven til at bære allerunderdanigst Respekt for kongelig Majestæts Haand og Segl. Overenskomsten imellem Greven og Sønnen havde jo Kongen stadfæstet; men de til ham udgangne kongelige Befalinger havde Greven intet Hensyn taget til, Sønnens Hustru havde han behandlet paa en usømmelig Maade, og desuden havde han jaget Sønnens Folk fra den deres Herte overdragne Gaard. Diderik

HOLSTENSHUS

fordum Finstrup i Fyn

opført 1579.

Schult skulde foreholde ham denne store Ubetænkfomhed og grove Formastelse og alvorlig formane ham til at vise en bedre Adfærd samt rue ham med Generalissalens Tiltale. Den Gaard, den unge Greve skulde have, var Søndergaard med tilhørende Gods; og da Faderen søgte Udflugter, fik Stiftsbefalingsmanden det ubehagelige Hværv, strax at sætte Greve Hannibal i Besiddelse deraf. Imidlertid fortsattes Striden imellem den gamle og den unge Greve. Faderen klagede over, at Sønnen tog Indtægterne af Rorup, Kjerte og Skydebjærg Kirker, men vilde have hin til at gjøre dem i Stand. Det gik saa vidt, at den gamle klagede til Kongen over, at Sønnen ikke viste ham den Lydighed og Ugtelse, han borde; nu vendte Bladet sig. Under Trusel af Straf efter Forseelsens Bestaffenhed blev det paalagt Greve Hannibal at gjøre sin Fader Afhøn for denne usømmelige Opførsel. Den unge Greve vilde ikke indrømme, at han havde handlet usømmelig imod sin Fader, men var dog villig til at gjøre den forlangte Afhøn i Diderik Schults og sin Broders, Baron Ernst Wedels, Nærværelse. Disse to Mænd fik desaaarsag i Marts 1700 kongelig Befaling til at overvære denne Afhøn. Gehejmerraad Diderik Schult døde i Slutningen af Aaret 1704, og den 9de December d. A. fik hans Enke Fru Armegaard Sofie v. Gabel, Datter af den bekjendte Gehejmerraad Christoffer Gabel, kongelig Tilladelse til, at Klokkerne i Odense maatte ringe den Dag, da hendes afdøde Mand's Lig blev ført ud af Byen. Hans Frue folgte 3 Aar efter hans Død Finstrup, som nu gik over i en anden Slægts Hænder.

Kjøberen var Oberstlieutenant Christian Adolf v. Holsten. Han var en Søn af Adolf Hans v. Holsten til Langesø og Fru Jde Nathlau og blev født 1669. Fra Ungdommen af opofrede han sig til Krigstjenesten, var først Officer ved Fodgarden og fulgte siden med de danske Lejetropper, der bleve overladte til England og Holland. Han havde som Oberstlieutenant Be-

falingen over et Rytterregiment og lagde ved flere Lejligheder stor Tapperhed og Dygtighed for Dagen, saasom i Slaget ved Dudenarde og kort efter i Lejved Fretin, da Fjenden angreb denne Stilling. Noget senere blev han kaldt hjem og tilsidst udnævnt til Oberste for et Dragonregiment. Længe kunde han ikke efter Kjøbet af Finstrup nyde Landlivets Glæder; thi da Krigen med Sverige var udbrudt, gik han med sit Regiment over til Skaane og fandt i Heltedøden i Slaget ved Helsingborg i Marts 1710 ved sit Angreb paa den svenske venstre Fløj. Hans Lig blev eftersøgt paa Balpladsen, men var ikke at finde.

Efter som han døde ugift, tilfaldt Finstrup hans Søskende; men der blev snart sluttet den Overenskomst, at Broderen, den tapre Major Godske Ditt v. Holsten til Langesø, født 1674 og gift med Fru Elisabeth Sofie Knuth, skulde overtage Gaarden. Kort efter tog han Afsted af Krigstjenesten med Oberstlieutenant's Karakter. I Aaret 1712 besøgte Frederik den fjerde ham paa Langesø, og det fortælles, at Kongen, i det hans Dine faldt paa den af Rigens Kansler Antonius Bryske i anden Halvdel af det 16de Hundrede over Hovedbygningen indsatte Sten, skal ved at læse Navnet have yttret: „han var ogsaa af de gamle“, hvormed han mente, at Kansleren hørte til den gamle Adel, som Enevoldskongen naturligvis ikke kunde lide. Kongen ønskede at Oberstlieutenanten atter skulde indtræde i Hæren, og tilbød ham det før ledige Regiment. Da dette Løfte nogen Tid efter blev opfyldt, vilde han ikke tage derimod; thi Regimentet var i Norge. Hans Underskyldning blev antaget og han fik i Steden Oberstes Karakter. I Marts 1723 oprettede han et Stathus af Finstrup Gaard og Gods, som nu fik Navnet Holstenhus. De Stamhus bestod af 680 Tdr. 1 Stp. = Fdr. 2 Alb. Hartkorn og skulde efter Stiftens og hans Frues Død tilfalde deres ældste Søn og dennes ægte Efter-

HOLSTENSHUS

fordum Finstrup i Fyn

opført 1579.

kommert, saa længe Mandslinien var til og, naar denne var uddød, gaa over til den ældste Datters Efterkommere. Naar Stifterens hele Afkom var uddød, skulde Stamhuset gaa over til hans Brøders Efterkommere. Naar Arven skulde være saa betydelig, at hver Broder eller Søster kunde faa saa meget som Stamhuset vurderedes til, skulde Stamherren desuden gaa i lige Arv med sine Søstende. Til Minde om Stamhusets Oprettelse lod han indfætte en Sten over Indgangen til Hovedbygningen med følgende Indskrift:

Stamhuset til Efterkommerne MDCCXXIII.

Bed Danner Kongens Raade-Brev Et Stamme Herrers Sæde
Af Finstrup Holstenshuus jeg blev til Førstefødes Glæde,
Her Obrist Gotte Detlef er den Mand, som Grunden satte,
Han selv von Holsten, Holstener til Arf mig efterlatte.
Af Holtz og Steen er Huuset bygt; skal Stammen ikke slippe,
Vær Dyden og Guds sande Frygt jo være Huusets Klippe:
Kan den, som Sædet arve skal, sig selv og ingen nytte,
Vær ham ey Stoel i Herre-Sal, ey Sædet i en Hytte.
Imidlertid, du store Gud! med Dyder Huuset giire!
Saa visner Stammen aldrig ud, men blomstre skal og spire.

Lad Holsterne altid med Vre mig beboe,

Saa længe Græs og Korn ved Holstenshuus kan groe.

Gud allene Vren.

Overste Godske Ditlev v. Holsten døde i November 1745; hans Frue var død 1742. En Son og tre Døtre overlevede Forældrene. Det af Fru Armegaard Sofie Gabel oprettede Hospital i Diernisø gav Dversten i sit Testament 1200 Rdlr., som skulde udsættes til 5 af Hundrede, hvortil hans

Søn 1747 søjede 800 Rdlr., imod at 3 fattige af Langesø Gods for Fremtiden skulde optages i Hospitalet foruden de oprindelige 6 Lemmer.

Bed Faderens Død tiltraadte Sønnen Adam Christoffer v. Holsten Stamhuset. Han blev født 1717 og forlod i en Alder af 15 Aar det fæderne Hus for at studere i Kiel og Kjøbenhavn. I Aaret 1738 besøgte han Norge og Sverige og blev allerede Aaret efter Kapitajn i Infanteriet; men hans Hu stod ikke til Krigsvæsenet, og for at uddanne sig til Civiltjenesten foretog han fra 1740 til 1743 en Rejse i Tyskland, Holland og Frankrig. Efter sin Faders sidste Villie søgte han og fik 1747 kongelig Stadfæstelse paa Godset Langesø Indlemmelse i Stamhuset og paa Birkerettigheden ved begge Godser. Aar 1757 blev han Amtmand over Nyborg og Tranekær Amter og 1777 Gehejmeraad og Baron. Derpaa blev af Stamhuset oprettet et Baroni, som fik de sædvanlige Forrettigheder, dog med Undtagelse af Skattefrihed for 100 Lønder Hartkorn. Dersom hans ægte Efterkommere udds baade paa Mand- og Kvindesiden, bortfalder den friherrelige Stand og Godserne blive atter Stamhus. Den 15de September 1779 blev dette stadfæstet af Kongen. Han var en særdeles virksom og dygtig Godsejer, der ogsaa bar megen Omfarg for sine Bønders Velvære. Ikke langt fra Hovedgaarden anlagde han en Savmølle, hvor det til Gaarden og Godset nødvendige Bygningstømmer blev flaaet ved Vandkraft og Kalk flaaet; hertil søjede han ogsaa et Stibeværk. Savmøllen og Teglværket ere senere nedlagte; en liden Vandmølle er traadt i Steden for Savmøllen, og i Nærheden deraf er der for nogle Aar siden opført en ny hollandsk Bejrmølle. Han døde i Aaret 1801. Han var gift med Adelhøj Kantzau. Efter ham blev hans ældste Søn, Kammerherre Ditlev Holsten Besidder af Baroniet; han var født 1751, var gift med Sofie Dorothea Kantzau og døde 1825 uden Livsarvinge.

HOLSTENSHUS

fordum Finstrup i Fyn

opført 1579.

Baroniet tilfaldt derved den yngre Broder Baron Hans Holsten. Denne var født i Novbr. 1758, tidlig bestemt til Søværnet, blev 1781 Sekondlieutenant, 1789 Premierlieutenant, 1797 Kapitajnlieutenant, 1803 Kapitajn, 1815 Kommandørkapitajn, 1825 Kommandør, 1829 Kontreamiral og 1834 Viceamiral og tilsidst Amiral og Elefantridder. Han opnaaede et særdeles agtet Navn som Søkriger. I Aaret 1800 havde han Befalingen over Briggen „Nidelven“, kommanderede den 2den April 1801 „Elven“ paa 10 Kanoner og blev omtalt med særdeles Ros i Kommandør Olfert Fischers Rapport om dette navnkundige Søslag. Under Kjøbenhavns Besæring 1807 var han Næstkommanderende over de Skibe, der skulde forsvare Rheden, og førte ved et Par Lejligheder de Kanonbaade, der angreb de engelske Batterier under Udfald fra Staden. Som Chef for det ene af de to franske Linieskibe, der fik dansk Mandskab, var han 1808 i Bliessingen, hvor han lagde en mandig Karakter for Dagen og med Fasthed optraadte imod den franske Regjerings ubillige Fordringer, hvisaarfor han blev holdt en Maaned i Fængsel og derpaa sendt som Fange til Rendsborg, hvor han naturligvis strax blev sat i Frihed. Fra 1810 til 1814 førte han Overbefalingen over Søværnet ved Sønderjyllands og Holstens Vestkyst. Aar 1814 blev han 3die og 1825 2den Militærdeputeret i Amiralitetet og var fra 1833 til 1848 dets øverste, fortjente Styresmand. Han døde i April 1849, faa Dage efter Ulykken ved Egernsjord; Tidenden derom gjorde et dybt Indtryk paa den gamle Fædermand. Hans Hustru var Regidse Kaas. Da han som Embedsmand maatte tilbringe Tiden næsten udelukkende i Kjøbenhavn, overdrog han Styrelsen af Baroniet til sin Søn og nærmeste Efterfølger, Kammerherre Baron Adam Christoffer Holsten-Carisius, som siden Faderens Død har været Besidder af Baroniet.

I hans Tid have disse Forandringer, vedkommende Baroniet i Almindelig-

hed og Holstenshus Gods i Særdeleshed, fundet Sted. Aar 1826 bleve de i Vester-Naby Sogn værende 12 Bøndergaarde, der hidtil havde haft sine Jorder i Fællig, udstiftede og 6 af Gaardene udstyttede, ved hvilken Lejlighed der tillagdes 12 jordløse Huse passende Jordlodder. Den Bjørns, der hører til Baroniet, og hvis 6 Gaardmænd og 2 Husmænd hidtil havde dyrket Jorden i Fællesskab, blev 1832 ligeledes udstiftet, og 4 ny Huse, som fik Jord tillagt, bleve byggede. 1826 blev der oprettet en Forening med Godssets Gaardmænd om Naturalhøveriets Ophævelse fra 1de November s. A. imod et aarligt Vederlag, dels i Korn efter Kapittelstagt, dels i Penge. I Oktober 1828 blev Rallebølle Gaard og Gods kjøbt og indlemmet i Baroniet. Ved kongelig Bevilling af 4de Juni 1830 blev det tilladt Besidderen af Baroniet at afhænde til fuldstændig Ejendom en Del Strøgods under Holstenshus og Langesø Godser, imod at de fastsatte, derfor indkommende Kjøbesummer skulde anvendes til Afbetaling paa den Gæld, som Kjøbet af Rallebølle Gods havde paadraget Baroniet. I Følge heraf bleve 70 Tdr. 3 Skpr. Hartkorn solgte, ligesom og Haarby Mølle, i det forrige Afsens Amt, med Møllestyld 13 Tdr. 4 Skpr. Svanninge Kirke med tilhørende Konge- og Kirke-Tiende blev 1836 solgt til Besidderen af Grevskabet Brahesminde, og for Kjøbesummen blev en Estrækning af den saakaldte Morudskov i Vigerslev Sogn, Odense Amt og i Nærheden af Langesø indkjøbt; dette Gods blev Skoven ogsaa underlagt. Derved fragik der af Tiendehartkornet 63 Tdr. 6 Skpr. I Aaret 1845 blev det tilladt at indtage indtil 202 Tønder Land af Bøndergodset under Hovedgaardene Holstenshus og Langesø paa Grund af Høveriets Ophævelse, og under Holstenshus er der som Følge heraf indtaget til Anvendelse uden Fæstetvang i alt 18 Tdr. 1 Skp. 1 Fdkr. 1½ Alb. Uger og Engs Hartkorn; tildels deraf blev Bjørnemosegaard oprettet til en særegen Avlsgaard. Ved kongelige Bevillinger af 23de Maj 1845 og 24de Marts 1847 fik Besidderen Tilladelse til i et Tid-

HOLSTENSHUS

fordum Finstrup i Fyn

opført 1579.

rum af 10 Aar fra den først nævnte Bevillingens Datum at regne, at bortarvefæste af Bøndergodset Gaarde og Bolsteder indtil paa 1 Td. Hartkorn med Ret til at sælge og pantsætte, imod en fastsat aarlig Kanon og en Kjøbesum for hver Tønde Hartkorn. Overensstemmende hermed ere af Holstenshus Gods 175 Tdr. 6 Skpr. 3 Fdkr. 2 Alb. Hartkorn overdragne i Arvefæste.

Paa den Tid da Hindstrup kom i Slægten Holstens Eje, var Herregaardens Ager og Engs Hartkorn 40 Tdr. 6 Skpr. = Fdk. 1 Alb., Skovskyliden 12 Tdr. 4 Skpr.; Bøndergodset 398 Tdr. 3 Skpr. 1 Fdkr. 2 Alb. Ager og Engs Hartkorn, Skov- og Møllestylden 3 Tdr. 7 Skpr. 3 Fdkr. 2 Alb.; hertil kom 3 Kirker: Diernisø Kirke med matriculeret Konge- og Kirke-Tiende 44 Tdr., Svanninge Kirke, som 1674 blev solgt af Kongen til Fru Anne Marie v. Götzen, med 63 Tdr. 6 Skpr. Hartkorn Konge- og Kirke-Tiende og Lys Kirke med 23 Tdr. Hartkorn Kirke-Tiende. Efter den i Dyrettelsespatentet indførte Jordebog udgjorde det til Holstenshus i Aaret 1747 hørende Bøndergods 492 Tdr. = Skpr. 2 Fdkr. Ager og Engs Hartkorn og Skov- og Møllestylden 4 Tdr. = Skpr. 2 Fdkr. 1 Alb. Hartkorn; saa meget var det efterhaanden forøget ved Lilljeb. Stamhusets Værdi beregnedes ikke højere end til 40,000 Rdlr.

I Aaret 1825 var Hovedgaardstaxten 40 Tdr. 6 Skpr. = Fdkr. 1 Alb. Ager og Engs Hartkorn, Skov- og Møllestylden 13 Tdr.; Bøndergodset 514 Tdr. 1 Skp. 2 Fdkr. = $\frac{1}{2}$ Alb. Ager og Engs Hartkorn, Skov- og Møllestylden 17 Tdr. 3 Skpr. = Fdkr. 2 Alb. Bøndergodset bestod af 83 Gaarde, 7 Bolsteder og 98 Huse, i Diernisø Sogn og By, Kallebo By og Ratters By samt i Vester-Naby, Vester-Skjerninge, Svanninge og Haastrup Sogne og paa Verne Lys og Bjørns. Med Hensyn til Tienderne var der foregaaet den Forandring, at Præstetienden efter en Magelægsforening af 1757 for Bøndernes Befvemmeligheds Skyld blev tillagt Hovedgaarden imod Bederlag i Penge til Præsten; Diernisø er

næmlig Annex til Sognekaldet i Faaborg. Ogsaa hører den halve Kongetiende af Lys Sogn til Baroniet.

For Tiden udgjør det forrige fri Hartkorn, der dels drives under Hovedgaarden, dels er indtaget til Skovplantning 65 Tdr. 2 Skpr. 1 Fdkr. $1\frac{1}{2}$ Alb. Ager og Engs Hartkorn. Bøndergodset: Arvefæstegods 175 Tdr. 6 Skpr. 3 Fdkr. 2 Alb. Ager og Engs Hartkorn; indtaget til Skov 3 Tdr. = Skpr. 3 Fdkr. $2\frac{1}{2}$ Alb.; Skov- og Møllestyld 8 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdkr.; under Udsøgaarden Bjørnemose 11 Tdr. 6 Skpr. 3 Fdkr. $2\frac{1}{4}$ Alb.; indtaget til Anvendelse uden Fæstetvang, for Tiden bortlejet, 3 Tdr. 6 Skpr.; under Fattighuse m. m. = Tdr. 1 Skp. 1 Fdkr. 2 Alb.; Fæstegods 307 Tdr. 7 Skpr. 3 Fdkr. = $\frac{1}{2}$ Alb. Ager og Engs Hartkorn; Skovskyliden 5 Tdr. 4 Skpr.; bortfæstet Hovedgaardsjord 3 Tdr. 4 Skpr. 2 Fdkr. $2\frac{1}{2}$ Alb. Tienderne ere siden 1836 formindskede med Svanninge Konge- og Kirke-Tiende. Af Langesø Gods er bortarvefæstet 127 Tdr. 3 Skpr. 1 Fdkr. $1\frac{3}{4}$ Alb. og af Nallebølle Gods 139 Tdr. 6 Skpr. 2 Fdkr. $1\frac{1}{2}$ Alb. Ager og Engs Hartkorn. Hele Baroniets Størrelse er 1188 Tdr. 7 Skpr. 2 Fdkr. $2\frac{3}{4}$ Alb. Ager og Engs Hartkorn, 55 Tdr. 7 Skpr. 3 Fdkr. 1 Alb. Skov- og Møllestyld og 221 Tdr. Hartkorn Konge- og Kirke-Tiender, altsaa omtr. 1466 Tdr. Hartkorn af alle Slags.

Hovedgaardens Fladeindhold er: Byggepladser, Haver og Gaardsplads udgjøre 25 Tdr. Land; under Dykning og bortforpagtet 350 Tdr. Land Ager og Eng, hvortil kommer den ligeledes bortforpagtede Bjørnemosegaard med 98 Tdr. Land. — I Aaret 1825 udgjorde Skovarealet under Holstenshus omtr. 430 Tdr. Land, hvilket forøgedes med 92 Tdr. Land ved Kjøbet af Nallebølle. I de siden den Tid forløbne Aar har den nuværende Besidder lagt særdeles Vind paa at afrunde og yderligere forøge dette Areal, som saaledes dels ved Kjøbet af adskillige Bønderne tilhørende Skovhaver og især ved Indtagelse af flere større Stræk-

HOLSTENSHUS

fordum Finstrup i Fyn

opført 1579.

nitteger fra Hovedgaarden og en Del mindre fra Bøndergodset er voget til den betydelige Størrelse af omtr. 1020 Tdr. Land udmærket Skov. Deraf ere 422 Tdr. Land Bøg, 224 Tdr. Land Eg, 94 Tdr. Land Gl og 280 Tdr. Land Naaletræer. For at hindre Wildtets fuldkomne Udryddelse har den nuværende Besidder indhegnet 2 Dyrehaver, en mindre paa 13 Tdr. Land ved Rassebølle og en større ved Holstenhus paa 160 Tdr. Land, hvori der for Tiden findes 2 Krondyr, omtr. 50 Daadyr og en Del Raavildt og Hare. Til Langesø høre omtr. 975 Tdr. Land Skov, næmlig 515 Tdr. Land Bøg, 110 Tdr. Land Eg og 350 Tdr. Land Naaletræer, hvortil kommer en Mosestrækning af omtr. 125 Tdr. Land.

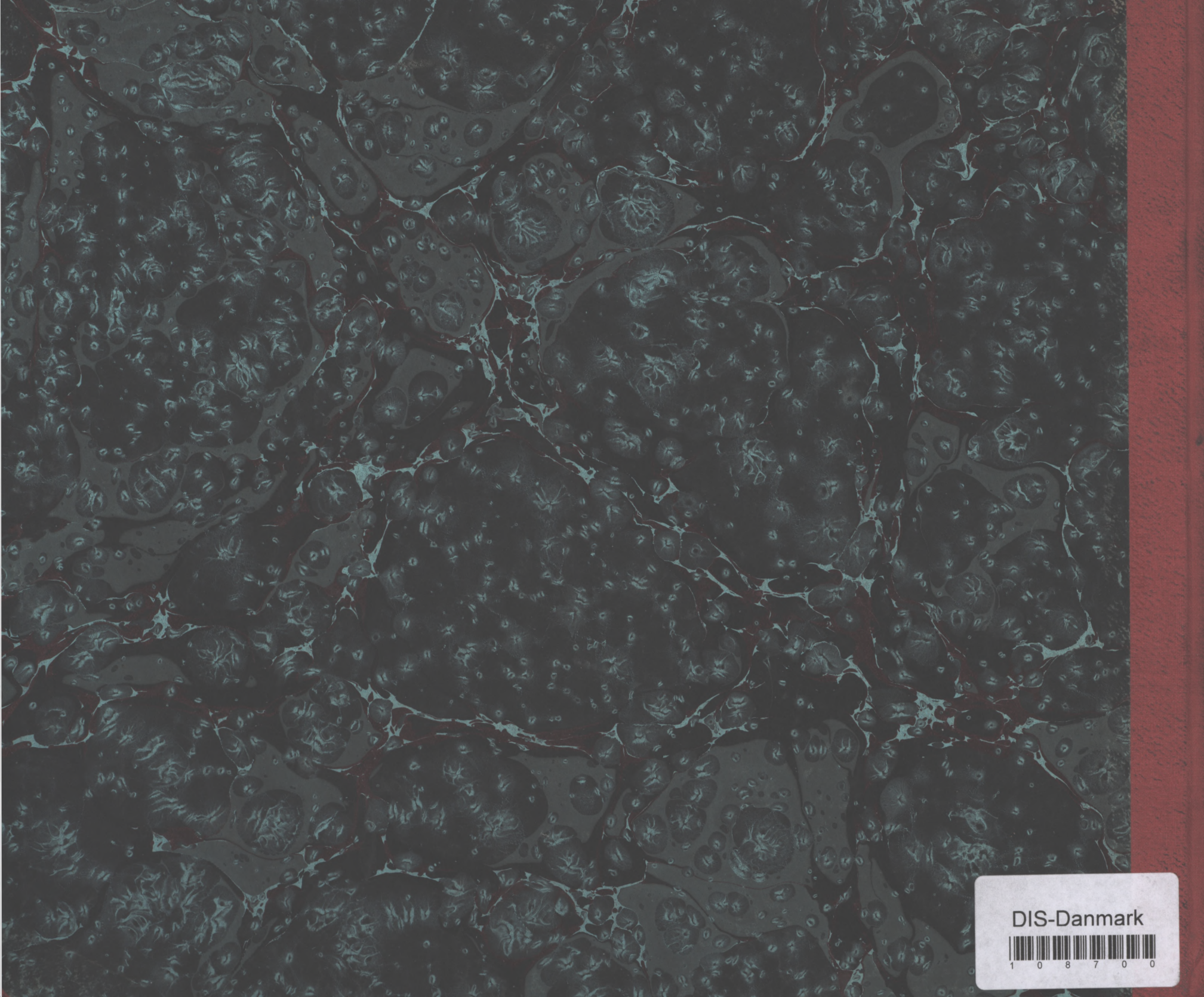
Til Slutningen maa bemærkes, at i Anledning af de stedfundne Overdragelser til Arvefæste paa de 3 Godser er der samlet en Fideicommis-Kapital

til Baroniet paa 125,985 Rdlr. 55 β , imedens den Baroniet paa hvilende Gæld som Følge af tilkjøbte Ejendomme udgjør 100,218 Rdlr. 47 β .

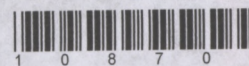
Hovedbygningen bestaar af 3 toetages Fløje. Den nordre Fløj er grundmuret, og midt paa den er Indgangen; den er opført af Jørgen Schult 1642, ligesom ogsaa den vestre Fløj, der er af Bindingsværk; tidligere var den adskilt fra den nordre. Den søndre Fløj, der ligeledes er af Bindingsværk, er opført 1579. Afstanden fra Faaborg er ifkun en halv Mil's Vej. Haven er stor og skøn og i engelsk Stil. Den staar i Forbindelse med en Del af Skoven, i hvilken der, nær ved Haven, ligger en Bakke, hvorfra man har en herlig Udsigt. Over Haven og Gaardens Bygninger, over Skov og Marker ser man Stranden og den ene smukke D efter den anden, saasom: Bjørns, Lys, Avernaks og Urs.

DIS-Danmark

1 0 8 7 0 0